

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکونکی: ابراهیم چمس
استونکی: شاه محمود "سرتیر"
۰۲ اگست ۲۰۲۴

ولید جمبلات: د لبنان کلیدی سیاست د جگړې په جریان کې اړخونه بدلوي

د دروز پاچا جوړونکی ولید جمبلات په خپل اوږده تاریخ کې د متحدینو د بدلون په برخه کې یو بل ستراتیژیک بدلون رامینځته کړی، خپل د پام وړ سیاسي وزن - او د لبنان د دروز ټولنه - د حزب الله تر شا په داسې حال کې چې د اسرائیلو سره جگړه گرمه شوی ده.

(د عکس کرېډیټ: کرېدل)

ولید جمبلات، د سوسیالیست د سوسیالیست گوند پخوانی مشر، د لبنان په سیاست کې یو ځانگړی شخصیت دی. د لبنان فرقه ایز سیاسي ویش ته د هغه د وړتیا لپاره پیژندل شوی، جمبلات په مکرر ډول د خپلو گټو او د هغه د دروز ټولني د گټو ساتلو لپاره خپل اتحادونه بدلوي .

د جمبلات هونډیاری سیاسي هونډیارتیا، چې هغه یې ډیری وختونه د لبنان "د هوا وینه" په توگه تشریح کړي، د دروز مشر سره مرسته کړي چې پریکړه وکړي چې کله د مختلفو سیاسي ډلو سره یوځای شي یا ځان لرې کړي. د بهرنیو قدرتونو سره د هغه اړیکې - هغه د متحده ایالاتو د نږدې متحد په توگه لیدل کیږي - هم په لسیزو کې بدلون موندلی دی .

په وروستيو کلونو کې، جمبلات، چې عمر يې ۷۴ دی، له پامه غورځول شوی، يو ځل يې حتی د لبنان د نه ختميدونکي سياسي ناکراري سره د معاملي کولو پر ځای د نيويارک ښار د کنافاتو په توگه کار کولو هيله څرگنده کړې.

په هرصورت، نن ورځ، هغه په مستقيمه توگه په حلقه کې گام پورته کړی او د حزب الله تر څنګ د اسراییلو د سيمه ايزو تيريو په مقابل کې د يو مهم لوبغاړي په توگه راڅرگند شوی. دا داسې دريځ نه دی چې په واشنگټن، لندن او پاریس کې به د خپلو دوديزو متحدينو سره ښه چلند وکړي.

د مقاومت ملاتړ کوي

هو، زه د لبنان د مقاومت يا اسلامي مقاومت او حزب الله ملاتړ کوم.

دا خبره جمبلات د جولای په ۳۰مه د بيروت پر جنوبي سيمو د اسراییلو د مرگوني گوليو په غبرگون کې له سکای نيوز عربستان سره په تلفوني مرکه کې وکړه.

دغه بمباري د سوريې د گولان په لورو کې د اسراییلو تر ولکې لاندې د مجد شمس په ښارگوټي کې له يوې پيښې وروسته شوې، چې د ۱۰ ماشومانو په گډون ۱۲ ملکي وگړي پکې ووژل شول. تل ابیب سمدلاسه د مرگونو لپاره د حزب الله راکټ تورن کړ، پداسې حال کې چې اوسيدونکو - په ځانگړي توگه د سوريې دروز - وويل چې تلفات د فوټبال په ډگر کې د اسراییلو د اوسپني گنبد توغندي د شاپرینل له امله رامینځته شوي.

د جولای په ۱۹، جمبلات حتی په اشغال شوي فلسطين کې لور پوري دروز شيخ موفق طرف ته يو ليک واستاوه، هغه يې د مجد الشمس په پايله کې د اسراییلو د لومړي وزير بنيامين نتنياهو د ترلاسه کولو له امله شرمنده کړ، او خبرداری يې ورکړ چې اسراییل هڅه کوي د دروز او فلسطين ترمنځ درز رامنځته کړي. شيعه ټولني. د نتنياهو سره د هغه د ليدني په جريان کې، طريف د اسراییلو په اردو کې د دروز لیست په اړه خبرې وکړې چې په غزه کې يې د "ترهگرو" په وړاندې جگړه کړې او "د غزي د ترانگې په شاوخوا کې د میشت ځايونو دفاع يې کړې"، نتنياهو په شمال کې د دروز کلیو پرینودلو تورن کړ. طرف د مجدال شمس له پيښې وروسته د اسراییلو دفاع هم کړې وه او ويلي يې وو چې «هيڅ دولت پر خپلو اتباعو او اوسېدونکو روان تېری نشي زغملی. دا په شمالي ښارگوټو کې له تېرو نهو میاشتو راهیسي روان واقعیت دی. نن شپه، هره ممکنه سور کرښه تیره شوه. دی خبرې د طارق په وړاندې د غوسې څپې راوپارولې.

د لبنان مقاومت سمدلاسه په دې کې هر ډول ښکېلتیا رد کړه، او د لبنان حکومت د اسراییلو د غچ اخیستنې له گواښونو وروسته د ملگرو ملتونو امنیت شورا ته د شکایت کولو هڅه وکړه.

خو تل ابیب د دې کیسې د يوې پلمې په توگه په بيروت باندې د برید لپاره کار واخیست، چې د حزب الله جگپوړی قوماندان فواد شکر او د دريو ښځو او دوو ماشومانو په گډون شپږ تنه يې ووژل او تر ۸۰ زیات ملکي وگړي يې تپیان کړل.

جمبلات د تېښتې په اړه خپل غبرگون وښود او ويې ويل چې د تل ابیب ادعاوې او په بيروت باندې د برید لپاره توجیهاټ ناسم دي، او یادونه يې وکړه چې "اوس د اسراییلو لپاره وخت دی چې پوه شي چې دوی به د مقاومت روحیه له منځه یوسي".

د جمبلات غیر معمولي دريځ د حزب الله عمومي منشي حسن نصرالله دې ته وهڅاوه چې هغه ته د اعتراف ليک واستوي.

د لبنان د دروز مشر اوسنی دریخ د مقاومت له غورځنگونو د هغه له تاریخي ملاتړ سره سمون لري. د فبروری په ۱۱ مسکو ته د سفر په جریان کې، هغه د حزب الله مقاومت د هغه د پلار، کمال جمبلات په مشرۍ ملي غورځنگ سره پرتله کړ، کوم چې د لبنان د ۱۹۷۵-۱۹۸۹ کورنۍ جگړې په جریان کې د بني اړخو مسیحي ډلو او اسرائیلي نیواکگرو ځواکونو په وړاندې کین اړخي او فلسطیني ډلې متحد کړې.

له حزب الله سره پیچلي اړیکې

د دې اوردمهاله ملاتړ سره سره، د حزب الله سره د جمبلات اړیکې لږترلږه د دوو لسیزو لپاره د کرکیچ سره ډکې دي. په ۲۰۰۵ کال کې د پخواني لومړي وزیر رفیق حریری له وژل کېدو وروسته، د جمبلات د سوسیالیست گوند او حزب الله تر منځ رقابت لاپسی زیات شو، په ځانگړې توگه وروسته له هغه چې هغه د حزب الله ضد، د امریکا په ملاتړ د «مارچ ۱۴» سیاسي اتحاد سره یو ځای شو او د مقاومت پر ضد یې پرله پسې ډزې وکړې. پوځي ستراتیژي جمبلات تر دې حده پورې د مقاومت وسلې د "خیانت وسلې" په توگه تشریح کړې چې حزب الله یې په ځواب کې وویل: "که خیانت یو سړی جوړ کړي، نو د هغه نوم به ولید جمبلات وي." په همدغه کال کې د اسرائیلو سره د جگړې په جریان کې، جمبلات د مقاومت په وړاندې سخت دریخ غوره کړ او دا یې د اسرائیلو د ۳۳ ورځنۍ جگړې د هڅولو په تور تورن کړ.

هغه په متنازعه توگه د ۱۹۶۲ نقشه بنکاره کړه چې د لبنان د حکومت ادعا یې ننگولي، د اسرائیلو لخوا نیول شوي شیبیا فارمونو، هغه سیمه چې حزب الله ټینگار کوي چې لبنان ته باید بیرته ورکړل شي. او د مقاومت د بې وسلې کولو لپاره د هغه تکراري غوښتنې اړیکې نورې هم ترینګلې کړې.

په ۲۰۰۸ کې، تاو تریخوالی هغه وخت وچاودید کله چې جمبلات د لومړي وزیر فواد سینیورا د پریکړې ملاتړ وکړ چې د حزب الله شخصي فایبر آپټیک مخابراتي شبکې رنګ کړي، چې په بیروت او نورو ځایونو کې د تاوتریخوالی لامل شو. دغه شخړه په لنډمهاله توگه وروسته له هغه کمه شوه چې د قطر په منځگرتوب سیاسي جورجیاري رامنځ ته شوه.

په دې هوکړه لیک کې د ملي یووالي حکومت د جوړولو او د واک د ویش د لا متوازن تنظیم د رامنځته کولو شرایط شامل وو، چې په هیواد کې یې د یو څه ثبات په راوستلو کې مرسته وکړه.

د ۲۰۰۸ له نښتو وروسته، جمبلات په ۲۰۱۰ کې د سوریې له ولسمشر بشار الاسد سره خپلې خړې پرې اړیکې تازه کړې او له حزب الله سره یې اړیکې بنې کړې، بیا څو میاشتې وروسته په دمشق کې د حکومت د راپرځولو په عامه توگه ملاتړ کولو سره یو ځل بیا اړخونه وگرځول. او بیا، په ۲۰۱۹ کې، جمبلات د حزب الله سره جگړه غوره کړه او ټینگار یې وکړ چې د شیبیا فارمونه د لبنان خاوره نه وه.

د جمبلات سیاسي تحول

د جمبلات دریخ دا ځل پر غزې د اسرائیلو د وحشیانه پوځي برید او د لبنان پر جنوبي سیمو د لسو میاشتو بریدونو په غبرگون کې اوس یو بل بدل شوی دی. د جگړې د زیاتیدو په اړه د هغه د اندیښنو سره سره، د حزب الله لپاره د هغه تازه عامه ملاتړ د لبنان سیاست ته د دروز مشر عملي چلند په گوته کوي.

د می په یوه مرکه کې، جمبلات د لبنان د دفاع لپاره د حزب الله "خپله دنده ترسره کولو" څخه دفاع وکړه او د سکای نیوز سره په وروستی مرکه کې، د لبنان د بهرنیو چارو وزیر عبدالله بوهاییب د متناسب نظامي ځواب غوښتنه وکړه او ویی ویل چې حزب الله یوازې باید د مناسب غبرگون په اړه پریکړه وکړي.

جمبلات د امریکا د سفير اموس هوچسټین سره هم خبرې وکړې، د هغه وړاندیز یې رد کړ چې بیروت د سولې د ترلاسه کولو لپاره د اسراییلو شرایطو ته اړتیا لري، ټینګار وکړ چې دا ډول غوښتنې غیر حقیقتي دي، او د حزب الله د مقاومت له هڅو څخه یې خپل ثابت ملاتړ تایید کړ:

په غزه کې اوربند له لبنان سره هیڅ تړاو نه لري او دا چې د لبنان جګړه به تر هغه وخته پورې روانه وي چې د اسراییلو شرایط پوره شوي نه وي، یعنی د لبنان له جنوبي برخې څخه د حزب الله وتل او نور ترتیبات. موږ ورته اوس او د تل لپاره وایو چې دا ناممکن دی.

له حزب الله سره د جمبلات اوسنی ملګرتیا یوازې د لنډ مهاله سیاسي ګټو په اړه نه ده. دا د جګړې وروسته لبنان کې د هغه د نفوذ ساتلو لپاره پراخه ستراتیژي منعکس کوي. د اسراییلو د کړنو په مخالفت کولو او د اسراییلو میشته دروز مشر شیخ اکل الدروز له جنجالي دریځ څخه ځان لرې کولو سره، جمبلات هڅه کوي د دروز ټولني ملي او عربي هویت وساتي او خپل سیاسي واک پیاوړی کړي.

د ولید جمبلات سیاسي سفر د ستراتیژیکو بدلونونو او کله ناکله بدلونونو لخوا مشخص شوی. د حزب الله تر شا راغونډېدل اوس یوازې د بدلیدونکو شرایطو سره د سمون او د خپل او د ټولني د ګټو د خوندي کولو لپاره د ځواکمنو متحدینو سره یوځای کولو کې د هغه وړتیا ثابتوي.

د اګست ۱، ۲۰۲۴